

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО УГАРСКУ и БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ
на годину 5 ф. на по год.
3 ф., на четврт годину 1 ф.
и 50 новчана.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франка, на по
године 10 франка, на чет-
врт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се у вла-
деним примима непосредно
администрацији „Гласа Цр-
ногорца“ на Цетиње, а може
се и картом уплатити на
пошту у Котор. Дешев је ни-
лу се уредништу. Руко-
писи се не враћају.

За огласе плаћа се, по
простору који заузму на
петита, 7 новчана од реда
за први пут, а за сваки
дальи пут по 5 новч. За
огласе веће и на дуже
вријеме понушта се.

Слава Богу!

Часови забринутости и зебње минули су!

Топле молитве свијех племенитијех срдаца у Црној Гори и околи ње, које су се уздизале к Престолу Свемогућег за здравље Њезинога Височанства Књагиње Милене, милостиво су услушане!

Опасност, коју је собом доносио потоњи услов повратка драгоцјеног Њеног здравља, била је тако велика, да су прве свјетске медицинске силе пред њом застајале.

Али је нашој Узвишеној Владарки, нашој Милостивој Мајци, Бог био у помоћи! И Она је ту велику опасност савладала.

Из Хајделберга стигну нам гласови све бољи. Њезино Височанство нема већ нимало огња послједије операције. Добро је, само што Јој љекари још не допуштају да устаје, док сасвијем рана не зарасте.

Ту је људско знање, медицинска наука, такву побједу постигла, да ми не знамо каквијем вијенцима похвале да наше дивљење и наше признање изразимо.

Срећа је наша толка, да је иза онога страховања, потрешени, сузама радости на очима, тек мало по мало схваћамо; али ћемо је тек онда потпуно осјетити, када благу народну Мајку у крилу Њенога народа видимо.

Као израз тога данашњег душевнога стања нашега народа доносимо ову сходну химну пјесникову:

НА НАДРАГОЦЈЕНИЈЕ ИСПРЕТЕЊЕ

ВЕЛИКЕ ЦРНОГОРСКЕ МАЈКЕ

Њ Е З И Н А В И С О Ч А Н С Т В А

КЊ А Г И Њ Е М И Л Е Н Е

ХИМНА.

„О Господе!... вриња славо!...
Кљечек' рурсе ширимо ти,
Благодари на безм'јерној
Твојој мокси и добротни!...“

Црна гора, дижи глас:
Бог је твојој Мајци славо!—

„Видио си, Боже, како
Зна да теби све дугује,
Шта си њему спаса' Мајку,
Срцем да се узрадује!...“

Црна гора, дижи глас:
Бог је твојој Мајци славо!—

„Ти си, Творче, осарицо
На свој народ благо око;
Протиска' си у његове
Ос'јекаје предубоко!“...“

Црна гора, дижи глас:
Бог је твојој Мајци славо!—

„Хвала ти' Врињо!... Народу се
Њедро смрзало кроз бијаме;
Слава теби, о Господе!
Сид за здравље Мајке наше!“...“

Црна гора, дижи глас:
Бог је твојој Мајци славо!—

„Нек ти, Боже!... нек ти дуго
Славна Мајка још поживи:
Бисерњеним врлинама
Да се цио свијет диви!“...“

Црна гора, дижи глас:
Бог је твојој Мајци славо!—

Котор, 8 јулија 1891.

Ј. Сундечић.

Прошле суботе у вечер, док је наш пароброд „Даница“, која је опет тек отпочела редовну пловидбу по скадарском језеру, стала под Скадарском ушћу, испред византске стражаре испашена су на њу четири хитца, од којих се виде три зрнобојине на први од пароброда, гдје је један млади стражарио, докле су други вечерали.

Ушћед тога догађаја наша влада је учинила сходне кораке код Високе Османске Порте, од које је већ добила признање догађаја, са извјештем да је дотични војник због тога претупа већ војничком суду предат.

Узевши то на знање, наша влада је ставила до знања високој Порти, да је зауставила пловидбу по скадарском језеру, коју јој берлински трактат јамчи, док је не обезбеди висока Порта, која ће до тада бити одговорна за све штете, што ће подузети ове пловидбе до тада претријети.

Дан прије тога догађаја убили су Хоти једнога нашега војника из Затријана, који је био пошао у Груде (у турској граници) код неке своје својке. А неколико дана прије ухватише Малисори једну ветску дјевојку из Голубовца, која је одила преко *Кријег Земаља* урђена бременом жита пут маина на Цијевну, и ту је обале на је оставе. Поменуће Црне Земље налазе се у нашој граници али је својина турскијех поданика, за то је одма наша влада била затворила границу, док су власти изнанили кривце, који су већ под судом.

За убиство у Грудима наређена је из Цариграда строга истрага.

Данас смо добили шљедени брзојав од „Кор. Вира“:

ЦАРИГРАД, 10 јула. — Порта је наредила Губернеру скадарскоме, да пронађе и осуди кривце у аверу дјевојке црногорке на Каратопраку (Црне Земље), да би се избјегло извршење пријетње црногорске владе, да ћеће допустити у будуће долазак Малисора у Каратопрак, што би могло за собом озбиљне последице повући.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 12 јула.

И ове прошле седмице на првом мјесту новинарство се још занимало са посјетом њемачког царског пара у Инглеској; по већ сами Инглези постарали су се, да значај ове посјете сведу у праве његове границе.

Прије свега још за вријеме бављења Цара њемачкога у самом Лондону управно је у доњој кући госп. Стјенгон интерпелацију на владу, је ли намјерна изазвати француској влади, да ће инглеском народу одвећ пријатаи био долазак председника француске републике. Исти дан је Лабушер подвргао оштрој критици политику владу према Француској, која би могла довести до рата. Лабушеру је одма одговорно сир Фергусон, закриљујући маркша Салзберја у вањској политици именованом Гледстопа, нијечући категорично, да влада пристаје уз тројни савез, и да пријети опасност узајамним пријатељским односима француско-инглескијем. А одма сјутри дан је сир Смит одговорно од стране владе Стјенгону, да ће глава француске републике и свака друга глава пријатељских држава вазда бити у Инглеској ердачно дочекана, чим су либералци постигли да прилично парализују уснјех Цара њемачкога, што је овом посјетом постигао бар у јавном миљењу.

Затим долазе изјаве инглеске штампе. Главни орган Гледстонов *Дели Нус* вели: „Ми желимо свако добро опшјема, што су тројни савез у дјело привели. Докле он иде, да сачува мир у Јевропи, добро нам допао. Ми смо вјерни пријатељи Италије, Њемачке и Аустро-Угарске, али и добри пријатељи Француске. Ми одлучно изјављујемо, кад би председник француске републике посјетио Инглеску, он би петом ердачношћу био

дочекан“. *Дели Телеграф* то ист вели на наставама: „Ми држимо, да нас је Цар добро разумио, он врло јасно схваћа инглеске прилике, те је морао увидјети, да се у Инглеској потпуно политички неутралитет и потпуна слобода политички мисли сматра као један закон друштвени неприкосновени“. Исти лист још отвореније пише: „Инглеска неће судјеловати у коалицији против Француске и Русије. Она не жели чинити никоме неприлике и не сматра да има права проишавати Француској политику стрљења, али сузбијати француске тежње за реваншом. Инглези неће потпривати ватру али неће на пожар гасити. Ако Француска кад год обласи рат, да поврати Алсацију и Лотарингију, Инглеска ће бити неутрална; али само нећемо равнодушно гледати, ако Француска покуша да нападне Италију е мора и да на тај начин поремети равнотежу у Средиземном мору.“ *Дели Броукс* пише: „Ако се посјета Царева тумачи да она допривоси к миру, ми нећемо ништа противу тога. Али ако се посјети пријатељски значај, то се зове све неке добре последице једињем махом уништити, и особито сјјати сјеме будућјех раздора е Француском е којом се ми на десет тачака дотичемо, дотим нас Њемачка само за једној тачки дотиче“. На још даље иде особито либерална штампа, ономнјани Њемачку, да не пада у заблуду, што се тиче њенијех нада, и Њемачког Цара, да не допушта Лорду Салзберју, да га зазирава резнијем обећањима, јер он неће бити до вијека при министар. Један либерални лист в ли: „Ми смо потврђивали ратове око политичке равнотеже и нема те државе, е којом би Велика Британија морала војевати. Инглески народ задовољно гледа тјјуму републиканске владе у Француској и уједињење Италије и Њемачке. Ми смо били и желимо бити њихови пријатељи и никако министарство неће се усудити приједати ове осјећаје британског народа. На посљетку нама није стало до тројног савеза; ако му симпатисемо, то чинимо само у колико тај савез тежи за одржање мира...“

Према овим изјавама инглеског јавног миљења, врло је карактеристично савремено држање француске штампе. *Жистис* пише: „Ми остајемо тога увјерења, да влада краљице Викторије не осјећа веће потребе, да е Њемачком ступи у савез него ли е некојом другом државом. Овај који мисле, да су потписани уговорни и измијенене писмене обвезе, јако се варају. Све се је ограничило на разговор, на усмена обећања потпоре или на увјеравању о симпатији. Дочек Царев у Лондону није доводио да наш утисак модифицира“. Тако мирно и хладнокрвно пише и остали листови француски о овом Царевом путу, е којима се потпуно слаже изјава француског посланика у Риму, која се чула на дан француске народне светковине, кад су му дошли на честитање његови сугародници, који су се у Риму налазили. Ова изјава гласи, да ће се Француска и Италија, успркос ненаднјем политичкијем догађајима, једнога дана паћи у заједници.

Тако немо хладнокрвни су и руски листови. *И. Вреља* пише између осталог: „Узевши све ове симтосе са последињом категоричном изјавом сира Фергусона, да Инглеска не улази у тројни савез, као што није ни до сада улазила, и да британска влада и не познаје услова, на којима је овај савез обновлен, може се закључити, да Вилхелм II није главну сврху потпуно постиго у Лондону, и да инглеска влада није свезала себе никаквијем обећањима, која би допустила савезницима, да иду и даље к њиховом циљу без велике опасности. Са гледништа осигурања јевропског мира то је много боље него ли да је њемачки Цар из Инглеске собом пошва увјерење, да ће у случају јевропског рата Инглеска бити на сваки начин узавезнике, штитећи италијанску обалу

од француске флоте и чинећи својим непријатељством Русији неприлике, да не може довести све своје силе на западну и југозападну своју границу. Сада је јасно, да се Инглеска не обраћа Њемачкој, као што је то било за вријеме Висмарково, него напротив. Њемачка држи, да не може постићи своје амалове без помоћи Инглеске. Тројни савез престаје бити ово што је био за вријеме пређашњег њемачког канцелара. Да се Инглеска у ролу вође овога савеза свезала каквијем обвезама, то би ствар била врло озбиљна, и за дуго не би мир био осигуран. На срећи Јевропе догађаји су другим путем окренули, који су и принудили Вилхелма II да изрече ону мирољубиву бесједу на банкету у лондонскога лорд-мера“.

Тако послје овога пута Цара њемачкога може се нешто јаснији појам имати о условима на којима се обновило тројни савез.

Међу тиме збио се у Бечу догађај, који у овом моменту не треба из вида изгубити. Руско посланство у Бечу купило је скоро дворац војводе Луксенбургског, за који је имало платити држави преко 70,000 фиорина таксе. Министар финансије Штајбах изио је питање у дотичној комисији рјешерата, да ли да се опрости ова куповина од ове таксе и комисија је једногласно закључила, да се опрости. И ако је комисија ово питање претресала при затворенијем вратима, опет се дознало, да је више говорника истинцао, да су се односи између Аустрије и Русије знатно побољшали одкако је у Беч долазио Царевин а у Петроград одно будући наследник Аустријски Надвојвода Фердинанд д'Есте; а г. Вапати је демонстративно привео за примјер, како је руска влада ту скоро опростила од такса куповину слици, што је француско посланство учинило у Петрограду. Тијем поводом петроградско *И. Вреља* константира, да бечки рајерат уопће није задахнут непријатељством према Русији, и ако на његовијем скамјјама сједи неки број русофоба врте пољака Половскога и пенкијех чланова њемачке либералне странке, на завршује: „Са стране наших владинијех свера жеља живјети у добријем односима са Аустријом остаје неизмјенива и е тога инцидент е таксама на куповини куће руског посланства у Бечу биће примљен са задовољством као симтом, који до извјесног степена противурјечи добро познатом говору многијех бечкијех и пенганекијех листова русофонског табора“.

У француској заступничкој кући француска влада постигла је сјајну побједу, као што се види из напнјех брзојава у последињем броју. Тичало се интерпелације о поопштренијем мјерама у саобраћају на граници Алсације и Лотарингије. Министар Рибо тражио је, да се интерпелација та одложи на неизвјесно вријеме, али је кућа већином гласова ријешила, да се одма поведе расправа. Сјутри дан је укушно министарство доновило захтјев, да се одложи интерпелација, и ставило питање повјерења, и кућа огромном већином ријешила је, како је влада жељела.

Колико овај инцидент открива снагу данашње владе француске е слогу великијех републиканскијех странака у заступничкој кући, толико обраћа пажњу на озбиљност ситуације на граници њемачко-француској.

У последињем броју нашег листа допијели смо брзојав из Биограда о једној лијеној појави на српско-бугарској граници између официра српскијех и бугарскијех, која ће бити добар утисак е једне е друге стране учинила. О тој појави више зајечарски *Тимотијан* шљедеће:

„На позив бугарских официра одоше неколико наших виших официра са неким грађанима из вироши на састав са бугарским официрима на „Вршкој

Чуки“. Од наших официра били су г. Коста Протић, пуковник, Јован Поповић, мајор, Мита Николић мајор са још неколико официра; од грађана био је окружни начелник г. Прока Кнежевић са више грађана. Од бугарских официра био је г. Мецгаров, мајор е командат бригаде у Кули, са пет-шест мајора. Посље заједничког ручка на граници Србије и Бугарске настало је право весеље поред бугарске војне музике е свирке српских цигана; друштво се уз пјесму е игру веома развесели; најбољи је утицај учинила здравница окружног начелника г. Проке Кнежевића, који је унеколико прекрених е топлох ријечи поздравно српском е бугарском народу, нагланујући споразум, заједнички рад е прави интерес оба народа. Веселе је трајало до вечери, када се Срби е Бугари са најбољим утисцима растадоше.“

Ми ово билежимо само као један радостан симтом будућих наших међусобних односа.

ИЗ СТАРЕ СРБИЈЕ.

Из *Дибре* пише биоград. „Дневном Листу“ од 22 јуна:

Од 1 овога мјесеца власт је почела да предузима неке строжије мјере противу Малисоре, али све на наш рачун. Власт је распоредила војску од Шара, на преко Копа, на Бистру до на Стогово е до Дрима, да би обезбједила царску земљу од малисорских унада. Али та је војска на по неким мјестима у таквој даљини од Малисоре: читавих 10 па е до 12 сати даљине: распоређена је све поред српских села, а војска калаузи жандармеки бимбаша познати зликовац из Дибре Хајредин Пустинца.

Хајредин има преко двјеста заштија, све самих Малисорца. По овоме се већ види шта је. Царска војска читав ковак далеко од Малисоре — царској војсци калаузи Хајредин Пустинца са Малисорима! Зар је могуће на тај начин умирити Малисори е заштитити народ од Малисорца? Бимбаша Хајредин е иначе чудеса е покоре чини. Отисао је пријед неког времена у село Галичник са 1000 низама е са 200 заштија; сједио је тамо три дана е за то вријеме село му је ранило сву војску е заштије. Па није му ни то доста било, по је уцијенио село са 50 лира е тек кад су му то дали, онда је отисао даље.

У селу Нићифорову дошли су чувари из Калиса да узму чуварину, јер доцета они чувају село; био је Осман-Бона са пет друга. Хајредин то дозна е нападне поћу са 500 низама 200 заштија. Дакле сва ова сила на њих шесторицу. Нападнути су поћу кад су спавали е на први пуцањ њихов низами су опалили, на су се естрмоглавнице разбјегали низ ријеску. Осман-Бона изгубио је једног друга е један му је остао рањен. Кад су низами ударили у бјегање Осман је стао певати најпогрднијим именима Хајредина е назвати га, али је овај побјега главом без обзира, е то без сабље, јер ју је бјегајући изгубио.

Сјутрадан бимбаша Хајредин дође е повеке све сељаке, на их на мртво име непријатеља е изгуди десет лира.

Ето какве вајде имамо од војске. Сад ће Осман-Бона да тражи двије крви, али не од Хајдерина већ од Нићифоровчана, а бимбаша, царски калауз, неће ни у овом мрднати да их одбрани, као што би требало е зашто је е постављен.

11. ов м. Мустафа-Папа пошао је са 250 Малисорца са Шара е дигао је на Адинов Реци у сред бијела дана на 4500 брави оваца. Војска ни у овом да мрдне, по ћути е гледа есјир.

У селу Бегдеву у рибарској вахији остало је још неколико српских кућа. По е ове су на сметњи Рецен-Чики. Они је напао е понаш дваестину српских домова, четири човјека убио е тројицу заробио. Цијело је село опустошено. —

Да је свакоме од нас јасно као дан, да е власти е Малисори иду на то, да затру српски живаљ, о томе мислим да е не спознјем. Народ то види јасно е у очајању је. Отворено вам велим да неће добра бити, јер се један пут умире славно, мушви.

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Бриселски *Норд* овако пише о обповљењу тројног савеза:

Обновљење тројног савеза не мора учинити јак утисак на јавно миљење. То се одавија већ предвиђало. Држи се, да тројни савез у опће неврено тежи, да мир сачува. Без сумње, још је за то потребито, да би

свака држава, која у савез улази или је с њим у савезу, и индивидуално тежила к миру, а не експлоатирала оне силе са везице за своје личне сврхе. Но што се тиче тога још се може бити хитни. Успркос тврђењу, да је средиште савеза из Берлина пренешено у Беч, нема погледа, да би Немачка готова била подићи Аустрију на Балкану и Инглеску у долини Нила. Што се тиче Италије под владом Рудинијевом, то се она одрекла пријетелих пројекта његовог претходника. Осим тога, хоће и неће, има нешто што чува стражаре мира да се држе своје мисије; има нешто што одговара на питање: *Quis custodiet ipsos custodes?* — а то је зближење Француске и Русије, које представља протујесије према тројном савезу, па и према четворном. Оне такође индивидуално и колективно жуде уздржати мир, а у случају потребе и принудити уважавати га. Ово је зближење довољно да гарантује јевропско равнотежење као и јевропски мир. И за то може се следити циничним епифором философски на ситуацију.

Какав је извод из свега тога? Може ли се рећи, да све иде тако да не може боље? Не! Мир који је тако гарантован, остаје вазда оружанјем миром. Али треба се и тимем користити. Јевропска наука јавља појављују се као обавезна стражовања, којима је сврха да сачувају оне спокојство. Данашњи је мир тежак, али и од њема своју цијену, јер и најмањи рат био би десет пут дражи, осим свега осталога.

Ово философско посматрање руског дипломатског органа овако тумачи петроградски *Гражданин*:

Ово философско поимање према овоме савезу сасвим је наивно. Неуморна напрезања савезника, да привуку нове силе у лини, која се под разговором обраде, припрема да нападе — та напрезања и компромитирају сваку те лини и претварају је из коалиције опасне, која би могла бити, у жалосно удружење несроднијих величина, која свака сама за себе врло мало значи, а у савезу се успљавају само као да кога стране. Јавно је, да се Русија тога не страни, када су јој још живи ветерани из г. 1812, који су виђели још што више....

Читамо у петр. Гражданину:

Да се одредјеши значај, што наши крух има на свјетском базару, треба се упознати плодом и количином извозне трговине наших конкурентна, а тако и е разијерима захтјева по поједињим пјацима. Међу нашим конкурентима прво мјесто заузимају у западној Јевропи Сједињене државе и западна Индија; на другом су мјесту у Јевропи Угарска и Румунска, а у осталим дјеловима свијета Канада, Аргентинска република и Аустралија; све остале државе, гдје хлеб рађа, као Србија, Бугарска, Јвечија, Чил, Алжир, Капека земља, азијатска Турска и Персија, извозе тако нематну количину хлеба на међународни базар, да не спадају у озбиљне конкуренте руске. Извоз овијех држава треће врсте не прелази 4—5 по ето средњега извоза Русије. Сједињене Државе производе на годину до 500 милиона четврти разог хлеба; а средњи производ Русије допире само 290 милиона четврти. По врстама хлеба у Сједињеним Државама овако се хлеб дијели: кукуруз 58 по ето свега жита, — пшеница 16 по ето, — овае 225 по ето, — јечам 2, 1 по ето — раж 0, 9 по ето. У Русији пак по производству је главни хлеб раж 38, 7 по ето, — овае 30, 7, — пшеница 12, 9, — јечам 7, 8, — кукуруз 1, 3 и т. д. Тако у пшеници и овеу једнаку количину дају обе стране, док је у кукурузу и ражи разлика сасвим противуположена; у Сједињеним Државама тако мало сију ражи колико у Русији кукуруза. Кад се још и томе дода, да се из Сједињених Држава скоро и не извози овае, то остаје између њих и Русије конкуренција само у пшеници. И збиља руски произвођачи и трговци жале се од 80 те овомо, да су им Сједињене Државе отеле само меничне базаре. Хвала плодности земље и енергији становништва у Сједињеним Државама пошљедњих година изванредно брзо се повећало производство хлеба, а особито пшенице; но пошљеднијех се година то производство зауставило услед пада цијене. То се исто примјетило и у западној Индији: производство је расло до 1884, па је стало падати. Западна Јевропа потребује око 400 милиона пуда, од којих би могла покрити Сједињене Државе 54 по ето, Русија 32 по ето, западна Индија 11 по ето. У осталом, неки дио американке и индијске пшенице не долази до Јевропе, разлика се по осталим дјеловима свијета, а г. 1887 довоз руске пшенице на потребне јевропске базаре био је равни американке, а г. 1888 и прешао га је. По преостатку хлеба разијер држава на прво мјесто долази Русија, па друго Сједињене Државе, па треће Румунска. По своме значају пшеница долази на прво мјесто, па долази раж, јечам и свае. Сједињене Државе, Русија и западна Индија дају скупа 80 по ето пшенице;

више од половину свега кукуруза Сједињене Државе, док Русија даје само 14 по ето; а напротив Русија даје јечма више од половине, а у овеу и ражи једно је господство потпуно, тако да свага овеа што долази на свјетске базаре Русија даје 67 по ето, а ражи 88 по ето.

Називимо у Петроград. Н. Времија шл-едећу билешку:

Г. Шахтатински један од мухамеданских публициста, који се живо занима журналистиком по руским листовима закавказијем, набраја у „Каснији“ главне силе руске странке у Турској. По његовом рачуну, ове су силе знамените, особито по њиховоме личном правственом значају. Ево их: Гали-Осман-паша, знаменити бранилац Плевне, најстарији генерал-адјутант и министар двора Султана; за његова син Султан Абдул-Хамид дао је своју шћер старију Гази Муктар паша, главнокомандајући анатољском војском (и па Вучјем Долу), сада врховни комесар у Мисири. Дервиш паша, бранилац Бетума и умиритељ Арбаније, Јусуф Рза-паша, просвјетител и провинцијски дипломат. Саид паша, који је седам година био велики везир, Шакир паша, који је десет година био турски посланик у Петрограду и започео политику постојећих пријатељских односа између Русије и Турске. Шакир-паша је у 6 мјесеца умро умироти Бандају, што прије 20 година, у много бољијем приликама, није мога учинити велики везир Али-паша ни генералисимус Омер паша, и ако се први броји првијем дипломатом а други првијем војсковођом ондашње Турске. По ријечима овог публицисте пријатељи руски у Турској, држе првом својом задаћом, да се уздрже пријатељски односи руско-турски, што није тако трудно обзиром на тежњу Русије да живи у добром савезу са својом јужном сусјетком.

Чиме да се бране Балкански народи од политичке и економске поплаве?

Балкански народи страдају све догле, док се не сложе.

У вароши Свилајинци у Шумадији основано се „Друштво за Савез Балканских народа“, које је издало „Пројект правила за међусобно зближавање бачо вјештавање Балканских народа“.

Пред самијем овим пројектом долази шљедече његово образложење под горњијем насловом:

Озбиљна политична времена су наступила за све балканске народе. Оштра опасност је ту. Влашка одавно већ стече под ударцима јевропске економске политике; Србија је одавно већ економски разорена, па је данас и то мало; Црна Гора и живјети неможе — народ из ње мора да се сели (а смигрира); Бугарску ће скоро поетићи цета судбина, која је постигла и ове; а Грчкој такође пријети велика опасност. А, за што је ово све овако? — За то, што смо сви ми сваки понаособ политички слаби. Нас окружавају државе од 24, 40, 115 и преко 200 милиона, а ми сваки за се бројимо по 300,000 или по 2, 3—6 милиона. Крај памети је да се овако малим силама не може сваки од нас одупрати тако страним силама.

Нас бију са сваке стране — нас политички, а нас економски, јер знају да једна слабост порађа другу — обротно. Ми сви ово гледамо и ћутимо као да се свију нас ова несрећа не тиче. Предажемо разне рецепте сваки за себе за спасење своје, који нам ништа не помажу, а по предажемо оне, који ће нам одиета помоћи.

Судбина Балканских народа још је у њиховим рукама. Они су још своји — имају партона да се спасувају. Они ово вријеме не смију пропустити; морају се бринути оним орудјем, које ће их одиета одбранити моћи. У овом свом раду они морају да разију све сметње које им на путу живота стоје.

Док овога не буде, од нас ништа не може бити. Нас гледају у брк — виде, шта ми сваки за се приједимо; виде нашу слабост, нашу мајуност, нашу политичку немоћ, па се са сваком од нас играју, као мачке с мишевима.

Ако икада, а оно бар сада — садашње прилике које су нам пред очима, треба нас све балканце, да науче намети; треба да увидимо, шта нам треба радити; треба да се више не дамо варати. Јер ово није мало питање, но је питање, које предходи свима нашим питањима; питање је о општем нашем опстанку — о нашој економској и политичкој ексистенцији. Оштра политичка и економска пропаст доноси коначу смрт — меће свој печат на сва питања народна.

Живот и опстанак Балканских народа захтјева од њих оштру слогу. Само у овоме они могу тражити своју величину, славу, народно јединство и све на сви јету. Без овога они не само што не могу до ничега доћи, но ће још морати са свим и да пропаду.

Једини лијек за спасевање Балканских народа на вјечна времена од свију биједа и невоља, које их сналазе, састоји се у овим правилима, која предлажемо.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Овогодишња жетва.

Веома је корисно да упознамо наше читаоке с тиме, како се оцјењује овогодишња жетва. „Варш. Дн.“ посветио је томе чланак и ево шта вели:

Можемо бити увјерени, да неосврбући се на погледе недовољне жетве озимице, Русија ће располагати замашном количином жита за извоз и да ће у западнојевропским државама бити велика тражња руске раве, јер се у западној Јевропи скоро по свима мјестима примјеђује врто слаба жетва. У Угарској, па примјер, која извози жито на многе западне јевропске жетве нијаци, очекује се слабија жетва од ланке и при том скоро за 1/3 од цијене замијеног простора меником ниже од средње количине; жетва ражи биће нижа за 1/3 од средње количине на шћелом засираном ражи простору. У Немачкој стање озимице тако је да нема никакве наде; положај је ражи испод средње количине; изглед на жетву јарнице бољи су, али опет мало задовољавају. У Белгији и Холандији стање је ујева сасвим недовољавајуће. У Инглеској изглед на жетву све су недовољнији. У Француској чак и у најбоље удашеним економијама жита су ове године пострадала не само од кише и од ланке, него и од штетне траве. Очекује се да ће жетва озимице бити испод средње количине, а жетва јарнице једва добра. У Шпанији и Италији изглед на жетву веома су погоршани у пошљедње вријеме. У Румунији биће доста раве.

У Сједињеним сјеверно американим државама, по најновијим извјештајима, стање је ујева погоршало. Оштра жетва очекује се у округлој цифри од 505,680,000 кварта, а од тога преостаје за извоз једва 150,000,000 кварта. Они су податци позајамљени из јунског прегледа ушћитонског статистичког бироа, али обично жетва опада и у свршетку зрева према претходним подацима ушћитонскога бироа за 12% те за то ни у ком случају не треба рачунати да количина раве, која преостане мимо локалне потроне и сједињеним сјеверно американим државама може задовољати овогодишњу потребу западне Јевропе. У Аустралији пошљедња жетва, као што се све боље и боље објашњава, била је мање задовољавајућа по што се очекивало; тако на примјер, у Викторији очекивала се количина од 18,000,000 кварта, а испало је свега 13,000,000.

Према овоме прегледу, састављеном из званичних статистичких података поједињих држава, „Варш. Дн.“ долази до закључка да ће западној Јевропи ове године бити потребна знатна количина жита из Русије; а пошто је у Русији изглед на жетву, ма да повољан, ипак мањи по ланке године, долази до закључка да ће цијена раве знатно скокити. То су у опште очекује; то признају и сами западњачки листови.

Ми мислимо да би наши трговци извозачи требали да буду умјеренији у почетку при извозу. А да треба да су у опште обазриви о томе не треба ни говорити.

Према извјештају, који смо у претпрошлом броју донијели, о стању ујева код нас, изгледа као да ћемо ове године имати врло малу количину мање жита за извоз, но што смо имали ланке — 1890/91 — године. Главно је да се обазриво поступи при извозењу и да се траже повољне прилике, које могу бити корисне не само у једном правцу, но још бити од вајде и у другом обзирима.

У осталом сваки рад планске је највеће али овај — овде нема шале.

(Београд. Дн. Лист.)

† КЊАЗ ВЛАДИМИР АНДРИЈЕВИЋ ДОЛГОРУКОВ

преминуо је у Паризу 19 јуна у 81-ој години свога узорнога живота.

Наименован год. 1865 московским генерал-губернатором, он је ту дужност вршио до фебруара текуће године 1891 ве. У тој дужности — ише „Н. Времија“ — он је стекао велико име, и показао не мало таквијех врт, које су му задобиле у животу много симпатија — он је био свакоме приступачан, гостиниман, тактичан и свуда се видјо гдје се жељело и гдје је требало његово присуство. Његовој каријери, без сумње, помагао је његов род и свезе са административнијем и придворнијем особама. Али је он и сам био човјек разуман, искусан и радан, који је схваћао свој положај и задаче, што су га чекале као генерал-губернатора Москве. И Москва је била с њим задовољна и он с Москвом. Он је потпуно својим утицајем, што су поникли многи благотворни заводи. Доста је споменути његово заузимање за „Дрвени

крет“ и за „Добровољну Флоту.“ Он је умно потакнути самољубије, патриотизам, племенита осјећања, а умно је, гдје је требало, и власт употребити, и подјетствовати својим личним благим утицајем. Он, при рођеном такту и познавању људи, умно се наћи у новијем струјама московског живота и стећи симпатија у новијем елејевима великијем. Једном ријечи, он је умно задобити угледа у Москви, која га је звала „књазом“ — својим књазом. Но године су чиниле своје посао. Књазу је текла 81-ва година, када снаге и чврстога организма слабе и траже одмора. Он је поживио толико година, колико дао Бог свакоме човјеку, који умје живјети не само за себе него и за друге!

Поклоник је имао све руске ордене са Андријем Првозванијем; и мноштво странијех међу којима италијански орден „Ануцијате“, који поен право називати се рођакном краљевнијем, и јед и персијски који се даје само књажевима по крви.

У Паризу био му је свечан спровод, на ком су присуствовали заступник председника републике г. Карноа, мајор Курт, заступник министра иностраних дјела граф Ормесон, а такође били су преставници осталијех министара, председника сената и заступничке куће, и префекти департамента сенског и полиције. Даље били су ту г. Де-Лабуае, француски заступник у Петрограду, барон Моренхајм, руски заступник у Паризу и руски генерали Војсков и Фредерике, Римски Корсаков, књаз Трубецко, Књаз Орлов, Паршкан, Карцов, Шереметјев, Мелицки, и Капустин. Војничке почасте чини и су му једна регимента пешачка, један ескадрон коњаништва, и једна батерија топиштва.

Исти дан је мртво тијело отправљено у Петроград, гдје су га друге почасте чекале.

† ВАСО ЖИВКОВИЋ.

прото и парох у Панчеву, познати српски књижевник и родољуб, умро је у 73 години свога живота.

Жали га Панчево, које га је најбоље познавало и цијенило његове врлине. У Панчеву био је парох још од 1846. Губитак је велик за ово мјесто српско, јер је покојник био узоран свештеник.

Жали га све Српство у Угарској, које га је познавало и уважавало његов скромни и поштени карактер, његов патриотичан рад. Прото Васо Живковић био је заступник на народно црвеном сабору 1864-5.

Поклојник бавио се књигом. Радо је његовао појезију. Сам је пјевао и преводио је често стране пјеснице.

Пјесници и књижевници не цијене се по броју пјесама, што су сјјевали, али дебљини књига, што су издали. Једном самом марсељезом може се човјек прославити. Прото Живковић сјјевао је да је пјесме, којим се по свему Српство прославио: „Радо иде Србин у војнике“ и „Одби се бисер грана“.

Ове димље пјевају се данас по свијем српским земљама и свуда гдје Срба има. Пјеваће се увијек, јер је пјесник проијевао из душе српскога народа. Црна је пјесма патриотична, те храбри и уздиже духове; друга естетсавска, замиљ најљепше народно весеље.

С тога, гдје год има Србина, који српски осјећа, пожадиће се овај губитак. Прото Живковић заслужио је да му сав српски народ у један глас завикне: Вичаји памјат!

(„Српски Глас“.)

† М. КОГОЛИЧЕАН

Наша пријатељска сусједска Румунија претрпјела је нов удар, — изгубила је једног од најбољих својих државника, М. Коголичеана, који је умро у Паризу, не могав издржати једну опасну операцију. Поклојни Коголичеан је био не само велики државник него и чврст научник и писац. Он спада међ најбоље историчаре своје отарбине. М. Коголичеан судјеловао је знатно у великом народном послу — уједињењу Молдавије и Влашке, из којих је постала садашња држава румунска. Он је био као министар председник помагач кнезу Кузи, да се јединство оствари и Румунија консолидује. Његова је заслуга што су се у Румунији извршиле важне и корисне реформе.

Пок. М. Коголичеан вазда је правилно схватао интересе и потребе својега народа и за то никада није напустио у политици традиционални правац. Сматрајући Румунију за саставни дио Балканских народа, тежио је он свагда да Румунија остане у добрим односаима са природним и искреним пријатељем народа Балканског полуострва — православном Русијом. И према српском народу гајио је он велике симпатије, радујући се свагда његовом напретку и срећи.

И ми се са наше стране придружимо жалости која је задеала братски нам народ румунски смрћу великога државника и патриоте његовог М. Коголичеана и кличемо: Слава и вјечан спомен великоме повојнику М. Коголичеану!

(„Глас Народа“.)

(Нове књиге.) Примили смо ижедеће нове књиге:

Читанка за трећи разред основне школе у отоманској царевини. По дозволи високо-славног министарства царско отоманског у Цариграду. Штампарија Синова А. Зелића у Цариграду 1891. цијена 3 гроша.

Налази на продају у паперији Синова А. Зелића у Цариграду, и у Књижарицама у Солуну, Битољу, Ориду, Прилину, Скопљу и Приштини.

Sprawozdanie ze Zjazdu postepowej mlodziezi slowjanskiej z Anetro-Wegier odbitego w dniu 17, 18 i 19 maja 1891. Wyda wnietwo sekeyi polskiej. Gródek. Nakladom postepowej mlodzie zi polskiej.

Удаљење Краљице Наталије из Србије извршено ауторитетом државне власти није противно уставу. Од Дра. М. Ђ. Миловановића. Биоград, 1891.

Прогонство Краљице Наталије. Спјев Србима Милоша Грабовачког у Земуну, 1891.

Којим правцем иде бугарска књижевност? Написао М. В. Веселиновић (оштатманом из „Отачбине“). У-Биограду, 1891.

Извјештај о српској дјевојачкој школи у Н. Саду на крају седамнаесте а школске 1890/91. Н. Сад, 1891.

Il monastero di Sant' Arcangelo — per Dr Giacomo Chiudina. Zara tipografia Spiridione Artale. 1891.

Обраћамо пажњу на ову књижицу, у којој неуморни писац није успомене и утиске, што је собом понио из најзамонитијег манастира православног у Далмацији — чувене Крке, и њезине околине.

(Пјесме Јос. Берса.) Читамо у „Српском Гласу“: Примили смо позив на претплату на пјесме Јос. Берса. Берса је познат свој нашој публици јер је штампао многе своје пјесме у нашијем бољијем књижевнијем листовима. Углађене су и укуене форме а једре садржином његове пјесме, а то је оно чим се одликује прави пјесник од обичнијех стихотвораца, који су нашу књижевност толикијем празнијем стиховима поплавили. С тога препоручујемо топло ову књижу.

(Нов Лист.) У Биограду је почео излазити нов лист „Глас Народа“ три пут на седмицу под уредништвом Св. Јов. Бошковића, а власник му је Дим. М. Марковић. Цијена је листу изван Србије 36 динара на годину.

(Херцеговачки Дом) у Никшићу. Даље су приложили:

- Г. Војвода Тришко Вукаловић . . . 20 ф.
„ Матар Пекић . . . 30 „
„ Командир Радован Николић . . . 30 „
„ Васо Настаћ . . . 10 „
Донешена прва сума фор. 2.811 и 20 новч.
Свега фор. 2.881 и 20 новч.

У допису „Гласа Црногорца“ бр. 27. отела се погрешка, те је мјесто ф. 30 стављено ф. 20 на г. ком. В. Николића, која се овом приликом исправља.

Управа Читалнице.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 12 јула.

(Из Хајделберга.) Јучер у јутро примили смо овај брзојав од „Кор. Бира“:

БЕЧ, 10 јула. — Велика Књазиња Милда и Књаз Петар Карађорђевић повратили су се овдје из Хајделберга. Велика Књазиња кренула је опет јутрос пут Глајхенберга.

(Отпутовали.) Синоћ је кренуо Високопреосвештени г. Митрополит Митрофан преко Ботора пут Оциња, гдје ће бити гост Високопреосвештеног г. Митрополита Хади Саве. Његово Високопреосвештенство намјерава остати у Оцињу до великог Госпођиндана, да се користује морскијем купањем.

— У недјељу је отпутовао г. иук. Милинковић, аустро-угарски министар резидент при нашем Двору, са породицом на Прчањ, такођер на дуже вријеме ради купања.

— Исти дан је отпутовао и г. Јован Павловић, министар просвјете и црквенијех дјела, у Нови, гдје ће се у море купати.

— Ономадне је отпутовао тако-

ђер г. Гавро Вуковић, министар иностранијех дјела, пут Васојевића, да отпрати оламо своју породицу, на ће се одма повратити. До његова повратка заступаће га г. Нико Матановић министар финансије.

(Руски умјетници.) У сриједу стигли су у нашу средину г. М. Т. Преображенски, професор архитектуре на Академији лијепијех вјештина у Петрограду, и г. А. Х. Преображенски сликар. Првога је послао свети Синод ради цркве која се има градити у Никшићу; а други је с њим дошао да пропутује Црну Гору. Добро нам дошли!

(Радња на водоводу.) у велике напредује; већ се цијеви залијевају оловом. Уз то са Цетиња слиједи весели излети на Озовицу. Прошлого понедјељника провела је весело једна дружина у дебелом озовичком хладу; а у недјељу справља се друга много већа.

Пишу нам из Васојевића:

Здраствено стање како људи тако марве добро је. Што се тиче усјева то су бијела ситна жита прилична у цијелом округу, и узевши сразмјерно биће пола рода; а што се тиче кукуруза, елде, зеља и кртоле, изгледали су да ће добро родити, јер је овамо од назад три дана надала по кад и кад благодатна киша, која је дала велику живост усјевима.

Али су сви изгледи да ће сијена врло мало бити, јер ће саданња киша мало помоћи траву за кошење, а у многе ливаде неће се косе ни уносити.

Вријеме је благо и промјенљиво.

Пишу нам с Данилова града:

Ове године су свилене бубе у Бјелопавлићима предобро пошле за руком; а народ их је много ранио: тако да је била добра цијена, лијепо се пићамо помоћи; али се ова није продавала више него по 9 до 12 шестица у Подгорици а на Ријеци. Са жетвом шенице не можемо се много хвалити, а ни лоза много не обећаје, али ако пане једна добра киша биће лијепи кукуруза.

Пишу нам из Новог:

Наш вриједни и опћељубљени учитељ Душан Ломбардић у најбољој мушкој снази у 41-ој години живота умрћ је после дуге болести. Покојника су красиле многе врлине, био је узор наших учитеља. Његова је смрт тешки ударца честитоме Србину, његовом старом оцу, проту Христићору Ломбардићу, у чијој тузи цијела Новака крајина учествује.

(Свакоме своје!) У нашој домаћој билешци о првој престави „Горског Вијенца“ поткрпала се једна погрешка, коју морамо исправити. Мјесто: Р. Поповића (Сардар Јанко) и т. д. треба да стоји: „Лазо Поповића, који је представљао Кнеза Јанка, и т. д. пратило је трајно плескање.“ Очевидно је, да се погрешка ова омакла са идентичности имена особа и престављача.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

ПАРИЗ, 7 јула. — Камара одбила дискусију о кредиту од 600,000 франака, што је тражио Фрајсине ради повећања политехничке школе. Фрајсине је намјеравао оступити. У министарском савјету одвратили су га од оставке, јер ово одбијање дискусије да нема карактера неовјерења.

ПЕТРОГРАД, 7 јула. — Велики Књаз Нашљедник дошао је у Томск 5/7. Генерал Аненков оставља мјесто директора закаснијске жељезнице а наменован је чланом државног савјета. Указом царскијем наређује се установ седмог кора црноморске мрнарнице, који има снабдјети екснажом пове бродове.

БЕЧ, 9 јула. — У Поли и у Тријешћу на банкете поводом двајестногодишнице поморске битке код Виса виши официри аустро-гарске мрнарнице подigli су здравице флоты италијанској, које су биле примљене одушевљено. Музика је интонирала италијанску химну.

БЕЧ, 9 јула. — Рајхсрат је одгођен.

ПЕТРОГРАД, 9 јула. — Генерал Аненков наменован је чланом ратног савјета.

ПЕТРОГРАД, 9 јула. — Велики Књаз Нашљедник присијеће почетком августа овдје.

КРАГУЈЕВАЦ, 10 јула. — Радници у војничком арсеналу обуставили су радњу због мале плате. Руље иду улицама вичући хљеба. Варош је страњена.

БИОГРАД, 10 јула. — Краљ сјутра креће пут Русије са Ристићем и Пашћем. По наредби Царевој пратиће га и Персијани.

ХАНЕРФЕСТ, 11 јула. — Цар њемачки излазио је на Кан-норд, гдје је обједавао, одакле се повратио с пратњом овдје, гдје ће остати 24 сата. (То је на најјевернијој тачки Норвегије! У. Р. Ц.)

ЛОНДОН, 11 јула. — Приспико је италијански Принц Нашљедник. Дочекао га је Принц Нашљедник иглески.

КАЈИРО, 12 јула. — Изгорио је дворана, у ком је резиденца Кедива. Харем, покућство и сребро спашено је.

ПЕТРОГРАД, 12 јула. — Велики Књаз Нашљедник приспико је у Тоболск. „Журнал де Петербург“ и остали листови поздрављају најодушевљеније француско бродовље. Цар ће дати официрима објед у идућу недјељу, а Велики Књаз Алекса у сриједу. И град ће приправити објед у част официрима. Градско вијеће дароваће свакој француској оклопници по сребрну купу са дотичном посветом. Бродовље је присијело у подне и дочекало је најодушевљеније. Карлот је наредно, да се поврате двије заставе, које су биле уграбљене у кримском рату из цркве у Еупаторији, а које су се до сад чувале у цркви паршичкој Нотрадам.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Свршетком прошлога мјесеца истекла је претплата нашим претплатницима, који су платили за другу четврт или за прву половину. С тога их лијепо молимо, да новце за прећу четврт или другу половину године што прије пошљају.

Лист стаје:

За Црну Гору и Аустро-Угарску:

- На годину . . . фиорина 6. —
На по године . . . „ 3. —
На 1/4 год. (3 мјесеца) „ 1. 50

За све остале земље:

- На годину . . . франака 20. —
На по године . . . „ 10. —
На 1/4 год. (3 мјесеца) „ 5. —

Претплата из Црне Горе нек се плаће у наплаћеном писму на Управу Државне Штампарије на Цетињу.

Претплата са стране може се као и до сад слати на г. Петра Рамадановића у Ботор са овначењем да је за „Глас Црногорца“. Ко са стране жели послати претплату непосредно на Цетиње, нек је управи на Државну Штампарију у писму наплаћеном до Цетиња.

Цетиње, 5. Јула 1891.

Администрација „Гласа Црногорца“.

СТЕЧАЈ.

У гимназији цетињској упражњено је мјесто професора математике и физике.

С овим мјестом скопчана је годишња плата од 800 фиорина у злату.

Који би ово мјесто заузети хтјели, нека се са свједоцима обрате потписаној канцеларији најдаље до 20. Августа ов. год. по старом календару.

Цетиње, 5. Јула 1891.

Бр. 540.

Канцеларија Министарства Просвјете и Цркв. Дјела. (2—3)

СТЕЧАЈ.

У гимназији и богословско-учитељској школи на Цетвњу упражњено је мјесто професора класичних језика (грчког и латинског).

С овим мјестом скопчана је годишња плата од 800 фиорина у злату.

Који би ово мјесто заузети хтјели, нека се са свједоцима обрате потписаној канцеларији најдаље до 20. Августа ов. год. по старом календару.

Цетиње, 5. Јула 1891.

Бр. 541.

Канцеларија Министарства Просвјете и Цркв. Дјела. (2—3)

СРЕЋКЕ СРПСКЕ ДРЖАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

Могу се добити и поручити код подписане фирме у Биограду, која ће са особитом пажњом и тачношћу сваког услужити.

По издатом плану ове се срећке извлаче у 30.000 бројева, од којих 15.000 морају добити.

Већи су згодитци ови: 10.000, 12.000, 15.000, 20.000, 25.000, 30.000, 35.000, 40.000, 50.000, 75.000 и 150.000 динара у сребру.

У сваком колу има пет извлачења. У овом II-гом колу теку извлачења овим редом:

Table with 2 columns: Class (I-V) and Date (8 Jul, 8 Aug, 9 Sept, 10 Oct, 20 Nov 1891)

Цијене су срећкама ове:

Један цео лоз за једну класу вреди динара 24 или 11. фиорина.

Једна половина лоза за једну класу вреди динара 12 или фиорина 5 и 50 нов.

Једна четвртина лоза за једну класу вреди динара 6 или фиорина 2 и 75 новч.

Једна осмина лоза за једну класу вреди динара 3 или фиорин 1 и 40 новч.

Повиц ваља слати у наплаћеном писму.

Сваком играчу нађемо план, као и листу извучених срећака бесплатно.

Биоград, 26 Јула 1891.

РАДОВАНОВИЋ И МИЈАИЛОВИЋ

главни продавци сребрних срп. држ. класне лутрије. (2—2)

СВЕ употребљене поштанске марке купујем неперестано (пеновици бесплатно). Г. Цегмајер, НИРИБЕРГ, Њемачка. Прешка: њемачки, француски, енглески, италијански. (1—10)

ТРАЖИМ БРАТА.

Ево већ 8 година да ми је отишао за Бугарску мој једини брат Раде Тодоров Лакићевић, Пипер. Када је од куће кренуо имао је тек 26 година. Назад три године добио сам његово потоње писмо из Неготина (Србија), а од тада немадох од њега никаква гласа, нити знадем јели жив или није. Због чега се обраћам са највишом молбом свакоме брату Србину и другима, да би за њега распитали и мене што прије извјестили о живото или сирти његовој, преко г. Баја Томичина у Подгорици.

Пипери (Црна Гора), 5 јула 1891.

Хусан Тодоров Лакићевић, Пипер.

(2—2).